

VHG en gemeenten werken toe naar GIOS 2.0

Aan de slag met de handreiking

Vorig jaar, in 2024, kwam het vorige kabinet met het voorstel GIOS: Groen in en om de Stad, een 'handreiking over systematiek en richtlijnen voor de borging van groen in en om de stad'. Deze handreiking kwam mede tot stand vanuit de vraag hoe er een groennorm in Nederland kan worden ingevoerd. Inmiddels is er een nieuw kabinet met andere ambities, maar de handreiking wordt toch opgepakt.

Auteur: Heidi Peters

Groen in en om de Stad

De handreiking heeft een paar belangrijke onderdelen, waaronder een juridische verkenning naar een groennorm en een finan-

ciële analyse van de kosten en baten van groen. Marc van Rosmalen, directeur van de Koninklijke Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners (VHG) en lid van het kernteam Groen in en om de Stad, legt uit: 'De resultaten daarvan leidden tot deze handreiking voor gemeenten, zodat ze houvast hebben wanneer ze met gebiedsontwikkeling starten. Voor de totstandkoming van deze handreiking hebben wij als VHG meegepraat als stakeholder.' Lucas de Haan en Marc Wichman nemen namens de VHG deel aan twee werkgroepen.

Voor de zomer wordt GIOS 2.0 opgeleverd, waarin een volgende stap wordt gezet in het grootschalig vergroenen van stedelijke gebieden. 'Hiermee is groen niet langer het sluitstuk bij gebiedsontwikkeling', vertelt Van Rosmalen. 'Het wordt juist meegenomen als een belangrijk onderdeel van de ontwikkeling van steden en dorpen. Integraal, dus ook bij de inrichting van een straat of plein is groen direct een onderdeel, niet alleen bij een park, bijvoorbeeld. Zo willen we de klimaatadaptatie naar een hoger plan tillen en de biodiversiteit,

de gezondheid en het welzijn van mensen verbeteren. Tegelijkertijd is het de bedoeling om de processen te verbeteren, voor een betere samenwerking tussen overheden, marktpartijen en onze sector.' Koninklijke VHG heeft een adviserende rol in het kernteam.

Naar de praktijk

Wichman legt uit: 'De handreiking die er ligt, met alle bijlagen en instrumenten, wordt nu door gemeenten getoetst in de praktijk. Op basis daarvan wordt er een volgende versie gemaakt. De handreiking bevat bijvoorbeeld een nulmeting en een stappenplan. Inmiddels is getoetst hoe die in de praktijk werken.'

Van Rosmalen: 'Een aantal gemeenten is al aan de slag met de handreiking. Wij kijken als Koninklijke VHG mee naar vragen die opkomen en verzamelen goede voorbeelden uit de praktijk. Privaatgroen is bijvoorbeeld een worsteling, want je kunt particulieren niet dwingen hun tuin te vergroenen. Dit onderwerp staat dan ook op de leeragenda.' Wichman vult aan: 'We hebben een lijst gemaakt met grote en

Marc Wichman*Koninklijke VHG*

kleinere gemeenten die inmiddels aan de slag zijn met de handreiking en de nulmeting en het stappenplan als instrument. De ervaringen daarmee gaan we ophalen.'

Van Rosmalen: 'Het is een traject van de ministeries van VRO en LVVN om te komen tot een goede handreiking. Partijen uit de markt brengen succesvolle casussen in; die proberen we te implementeren in GIOS 2.0. Het is nu eenmaal niet alleen een beleidsmatig, maar ook een praktisch verhaal.'

Handreiking

Dat GIOS een handreiking is, betekent dat er geen verplichting aan verbonden is. Gemeenten worden gestimuleerd hiermee aan de slag te gaan. 'Het vorige kabinet wilde wat verder gaan', legt Van Rosmalen uit. 'Het huidige kabinet gelooft niet in één harde landelijke groennorm en heeft aangegeven hier niet op te gaan sturen. Maar hoewel het niet verplicht wordt gesteld, pakt een aantal gemeenten GIOS toch op, als voorbereiding op een toekomst waarin groen mogelijk weer hoger op de agenda staat. Dan zijn er al veel mogelijkheden onderzocht.'

'Wij vinden het belangrijk om daar als VHG bij betrokken te zijn', legt Van Rosmalen uit, 'omdat onze leden betrokken zijn bij de vergroening van de stad. Zij moeten de overgang naar een

Tom Rozendal*Gemeente Breda*

groenere en gezonde leefomgeving realiseren en die ook onderhouden. Wij brengen nu via onze leden kennis en expertise in in de werken kerngroepen.'

Gemeenten

Er is dus geen verplichting tot het uitvoeren van de GIOS-aanpak; toch is een aantal gemeenten al aan de slag met de instrumenten uit de handreiking. Een daarvan is Breda. De ervaringen in die en andere gemeenten worden meegenomen in een GIOS-handreiking 2.0, die voor de zomer klaar moet zijn.

Tom Rozendal is programmamanager Stad in een park bij de gemeente Breda. 'Het uitvoeren van het programma Stad in een park is één van de ambities van de gemeente om groen, grenzeloos en gastvrij te zijn. Deze ambities zijn opgesteld in samenspraak met inwoners en bedrijven. De groene ambitie is om als eerste Europese stad in een park te liggen. Dat betekent dat wij meer groen en blauw aan onze stad willen toevoegen', zo licht Rozendal toe.

Hoe ging men in Breda aan de slag met de handreiking GIOS? 'Voor groen- en natuurontwikkeling zijn er allerlei financiële kaders en subsidieregelingen. Die zijn allemaal goed verankerd, maar ze gelden vooral voor elementen buiten de stad. Als het gaat om de groene invulling op de hoek van de straat liggen er

Marc van Rosmalen*Koninklijke VHG*

minder zaken vast. Dat is het vraagstuk waarop GIOS zich richt: hoe zorg je ervoor dat er groen in en om huizen wordt gerealiseerd en in stand blijft? GIOS biedt gemeenten een handreiking om dit op hoofdlijnen te realiseren.'

Hoewel het niet verplicht is om bij te dragen aan GIOS, heeft de gemeente Breda die stap wel gezet. Rozendal: 'Onze betrokkenheid is tweeledig: kennis opdoen en onze kennis en ervaring delen met andere gemeenten. We zijn één jaar geleden gestart. In eerste instantie ging het vooral om een inventarisatie van wat er al is en wat nog niet. Het laatste halfjaar zijn diverse groepen bezig met onderwerpen als normen voor groen en de juridische verankering van groen. Bij dat laatste gaat het bijvoorbeeld om de vraag: hoe zorg je dat groen groen blijft? De druk op de buitenruimte neemt toe. Mensen willen vervoer en parkeerplaatsen, maar ook woningbouw en energie. Hoe zorg je ervoor dat je groen ook bij particulieren kunt borgen?' In het beleid van de gemeente Breda zijn groennormen vastgelegd voor particuliere tuinen in nieuwbouwprojecten.

Rozendal, tot besluit: 'Het gaat erom te kijken hoe je invulling kunt geven aan groen in de openbare ruimte, hoever je kunt gaan met het opleggen van normen, hoe je kunt zorgen dat het groen beschermd blijft. Ook de natuurherstelverordening van de EU komt op ons af. Wij moeten kijken hoe we op dat alles een goed antwoord kunnen geven.'

'Je kunt particulieren niet dwingen om hun tuin te vergroenen'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!